

בעזרת השי"ת

גליון ש"ק פר' צו שבת הגדול

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי

"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות

דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א

בראשות הגה"צ יחזקאל בינג שליט"א

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.

טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com

אתר: dshalom.org

שבתא טבא

ופסח כשר ושמח

ענין שבת הגדול וההכנה לפסח

הנה עומדים אנו בשערי שבת שקודם יו"ט הקדוש של הפסח, ושבת זו נקראת שבת הגדול וכל בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם מכינים את עצמם בהכנה רבתא לקראת היו"ט הקדוש, בכל מיני אופנים כניקוי הבית מהחמץ, הכנתו לקראת חג הפסח ועוד ועוד הכנות רבות.

אמנם בודאי כל ההכנה הזאת היא מעין שבמעין להכנה הגדולה שכל א' וא' צריך להכין את עצמו, הכנה רוחנית לנקות את נשמתו מהחמץ שבלב שיהיה כלי מוכשר לקבל את הקדושות וההארות הגדולות המתעתדים לבוא עלינו בעזרתו ית"ש בחג הקדוש הזה, ובכל התקופה שלאחריו שהיא תקופת ימי העומר שבה על כל ישראל לטהר את נפשותינו מכל סיג ופגם, ולטהרינו ולקדשינו בקדושתך העליונה, לקראת חג השבועות הוא עת מתן תורתנו בו נקבל בהתחדשות מיוחדת את תורתנו הקדושה.

ורבינו הרש"ש זיע"א בספרו הקדוש נהר שלום מלמדינו, שימי הפסח והעומר אינם ימים פשוטים כלל וכלל, שהמה ימים שהם יסוד ושורש לכל ימות השנה שבדרך שהאדם מתנהג בהם כך יתנהג בכל ימות השנה, באשר ימים אלו כוחם רב וקדוש להשפיע לכל השנה, ועל כן יש להזהר בהם לתת כח ורשימו בנפשו שיושפע מכח הקדושה שבהם לכל ימות השנה, ועל כן יש להבין עתה מהי הדרך וההכנה אותה יש לנהוג כל בר ישראל למען יזכה לאור קדושתם.

והנה ענין ימי הפסח הוא עפ"י מ"ש רבינו האר"י הק', שענין גלות ישראל במצרים היה לתקן את עוון פגם הברית שפגם אדם הראשון באותם ק"ל שנים וכו', והנשמות שהיו עתידים לצאת ממנו ויצאו לריק רח"ל היו צריכים לבוא על תיקונם ועל כן נתגלגלו בבני ישראל במצרים, ולטעם זה היה כח ביד המצרים לשלוט על ישראל ולשעבדם ולענות אותם בכדי לזכך ולתקן אותם והיה צריך להיות הדבר הזה ארבע מאות שנה, אמנם מאחר ובני ישראל האמינו בה' ולא נתנו לעצמם להתיאש בכח התבטלותם למשה רבינו ע"ה שלימד אותם דרכי אמונה ותפילה, וצעקו אל ה' מקירות לבבם שיעזרם זכו להמשיך על עצמם ניסים ונפלאות מעל הטבע ונגאלו ממצוקתם ונתקצר להם זמן הגלות למאתיים ועשר שנה.

ואיתא מרבינו הרש"ש זיע"א, שבכל שנה ושנה מתעורר מחדש אותו כח הטומאה שהיה אז במצרים וכנגדו מתעורר כח הקדושה להכניע את הקלי', א"כ עתה בכל שנה ושנה מתעורר אותו כח טומאת מצריים וכנגדו באים כחות הקדושה בחג הקדוש הזה לטהר את ישראל ע"י האמונה והקדושה לצאת ממצרים.

ועל כן בבוא עת והזמן הקדוש הזה כל אדם יעשה חשבון נפש עם עצמו מה מצבו עם החמץ שבלב, המה המדות הרעות והתאוות הרעות ששורשם מטומאת וזוהמת חטא אדה"ר וטומאת מצרים, ואיך הוא מתנהג בעניני הקדושה, כיצד שומר את עיניו ומחשבותיו ואת כל איבריו שיהיו בקדושה ובטהרה, ומה מצבו עם שמירת עיניו ומחשבותיו ודיבוריו והברית קודש, שכל עניני הקדושה המה יסוד היסודות לכל הרוחניות של האדם, ולא בכדי אמרה התורה הק' **ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלוקיכם.**

שכל מהות ואיכות התורה והמצוות של האדם בכדי שיהיו רצויים ומקובלים בעיני ה' צריכים להיות בקדושה ובטהרה, בשמירת העינים, והמחשבות, והדיבורים, והברית קודש כדבעי, אחרת הקרבנות שהאדם מקריב בתורה ובתפילה חסרים המה ופגומים, כי בעת שהאדם שקוע בטומאה רח"ל נעשה לבבו זר ומנוכר לה' ית"ש, וגם כח האמונה שבו יורד פלאים, וכל מעשיו שעושה בעסק התורה והמצוות והתפילות נעשים בכבודות הלב ובלי שום רגש אהבה והתקשרות אמיתי להבורא ית"ש, רק לצאת ידי חובה ואיך יעלו לרצון לריח ניחח, אחר שאי' בזה"ק שאהבת ה' ויראתו המה הכנפיים שעל ידם עולים התורה והמצוות והתפילות של האדם למעלה לעשות פעולות קדושות ולהיות המה עולים לריח ניחוח אשה לה'.

ועל כן כשהאדם אינו טהור איך יעלו קרבנותיו לריח ניחח לה' בעוד טומאתו בו, ובפרט בדורינו שרואים עד כמה התרבה כח התורה והתפילה ומעשי החסד בעולם באופן נפלא ביותר, ומאיך היצר הרע עושה ומצליח להפיל נפשות ישראל לטמא אותם בעניני קדושה בדרכים מבהילים ביותר, עד כדי שבליחצת כפתור קטנה כבר יכול האדם לפול לעומק שאול הטומאה והיצה"ר רח"ל.

ועל כן ההכנה הגדולה היא שהאדם יקח את עצמו בידים בזמן הקדוש הזה הממשמש ובא, וכמו שבני ישראל לקחו את האליל של מצרים להקריבו קרבן לה', יקח האדם את כל הטומאות שמקורם ממצריים ויזבח אותם לה', וינקה את החמץ שבלבבו ויחפשו בחורי ובסדקי הלב, לנקות את עצמו מכל זוהמת היצה"ר לתקן את עצמו בכל עניני הקדושה ויעשה חשבון נפשו, כיצד אני נראה בעיני השי"ת, ועם אלו פנים עבודתי לפניו, האם נעשית בקדושה ובטהרה וכדבעי כרצון המלך, ויעשה לעצמו גדרים וסייגים וקבלות טובות בעניני הקדושה, בשמירת עיניו ורעיוניו וברית קודש וכל איבריו שיהיו קודש לה', וכך יזכה להכין מקום נקי שעליו יבואו ויחולו אורות הקודש, ואז יזכה לזכך את עצמו עוד ועוד לעשות כל מעשיו והנהגותיו בקדושה ולשם שמים ויעלו המה לריח ניחח לה'.

ואז בבואו אל הקודש בימים הקדושים האלו יזכה שיחול עליו אור הקדושה ויחוש טעם עליון טעם קדוש בכל תפילה ומצוה, ובפרט בחג הקדוש הזה יזכה להיות כלי מוכן ומוכשר לקבל את קדושת הימים הנפלאים והקדושים האלו שיאירו עליו ויקבל מהם כח קודש וסיעתא דשמיא מעליא לכל השנה אכ"ר.

ספ"ק עבודת ישראל

בגמרא (פסחים ב.) אור לארבעה עשר בודקין את החמץ.

כבר פירשתי שהחמץ הוא היצר הרע כמו שפירש הרמב"ם שחמץ הוא מלשון גזילה מלשון אשרו חמוץ (ישעיה א, יז), ולכך חמץ מרמז על היצה"ר שמי שהולך בעצת היצה"ר הוא נגזל משרשו. ולכך צריך לבער החמץ בערב פסח ולעשות הכנה שיוכל להשרות עליו הקדושה הגדולה שמתגלה בליל פסח. שפסח, הוא מלשון פסוח ודלוג. כי בכל מועד הקדושה אינה באה לאדם בפעם אחת, רק צריך להמשיך עליו הקדושה בתפלות ערבית ושחרית ומנחה. אבל בפסח בא הקדושה לאדם בפעם אחת כלשון פסח כנ"ל. ולכן צריך הכנה, כי אף על פי שבא אור הבהיר אף על פי כן צריך כל אדם לטהר עצמו כדי שיוכל לקבל אור הבהיר. למשל, שהחמה אף על פי שהיא זורחת ביותר אף על פי כן צריכין החלונות להיות פתוחים, שאם יהיו סתומים לא תוכל החמה לזרוח להבית. ובכל מועד צריך להמשיך עליו הקדושה בתפלות כמאמר הכתוב (ויקרא כג, ד) אשר תקראו אותם במועדם מקראי קודש. שצריך לקרות הקדושה. אבל בפסח היה צריך אור הבהיר לבא בפעם אחת. כי בחפזון יצאת ממצרים (דברים טז, ג), חפזון, אותיות ח"פ ז"ן, כלומר כי בכל מועד בא הקדושה מהקב"ה כדרך זכר ונקיבה הוא חתן וכלה, כל מה שהכלה מקשטת עצמה הם הכנסת ישראל, כך החתן זה הקב"ה מקרב את עצמו יותר אליה, אבל בפסח מחמת שישראל היו צריכים לצאת ממצרים כי אילו היו שם עוד רגע אחת לא היו יכולים לצאת משם. ולזה היה צריך להיות הגאולה בחפזון, רצ"ל ח"פ ז"ן, שמחפה מידי זכר לנקבה רק האור הבהיר באה פסוח ודלוג, אבל בוודאי אף על פי כן צריך כל אדם לעשות לו הכנה כמשל זריחת השמש אל החלונות כנ"ל:

נוהגין להניח פתיתי חמץ במקום שימצאו שם הבודקים וכו'.

מיהו אם לא נתן לא עכב שדעתו של אדם לבער אם ימצא (או"ח סימן תלב ס"ב). ונראה שנהגו המנהג הקדוש הזה, מפני שעיקר הביעור חמץ הוא היצה"ר כמ"ש לעיל, ולזה הנהיגו להניח חמץ להראות שבודאי יש בו עדיין עון וחמץ הוא היצה"ר, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז, כ), כי האדם שמחזיק עצמו שתיקן הכל בודאי לא התחיל לעבוד את ה', כמו שכתבתי במקום אחר פירוש הכתוב (במדבר יט, ב) אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול, שמי שסובר שאין בו מום בודאי לא עלה עליו עדיין עול מלכות שמים, וכמאמר החכם בחובת הלבבות שאם אמרתי בלבבי לא הייתי חוטא, בודאי הוא חטא ביותר, כי הגאווה הוא חטא ביותר. ולזה נוהגים להניח פתיתי חמץ להראות כנ"ל כי בודאי לא תיקן הכל:

ואם בעל הבית רוצה יעמיד מבני ביתו אצלו בשעה שמברך ויתפזרו כל אחד על סמך ברכה שבירך בעה"ב לבדוק איש איש במקומו (או"ח סימן תלב ס"ב),

נראה הרמז שבו, שבעל הבית צריך להשפיע לכל אנשי ביתו קדושה וטהרה. ומי שהוא צדיק יותר צריך להשפיע קדושה וטהרה על כל בני עירו. ומי שהוא צדיק יותר צריך להשפיע על כל העולם כולו כדי שיוכלו לשוב בתשובה שלימה:

כל מקום שמכניסין בו חמץ צריך בדיקה (שו"ע סימן תל"ג ס"ג),

וצ"ל שצריך כל אחד לבדוק במקום שדרך היצה"ר הוא החמץ לשכון שם כל אחד לפי ערכו. מי שדרכו לפגום בבריתו ח"ו או בעיניו ח"ו לראות במקום שאין רשאים לראות, צריך לבדקם ולבער ולשוב בתשובה ובחרטה גמורה שאל יעשה עוד עבירה, ועל מה שעשה יחזור בתשובה שלימה ובודאי ימחול לו הקב"ה:

וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה.

נראה הרמז, דהנה יש בני אדם שאינם משגיחין על מעשיהם רק על מעשים של בני אדם אחרים. ולזה מזהיר התנא מקום שאין מכניסין בו אין צריך בדיקה, כלומר שאין [לעשות] כך שישגיח על מעשיהם של אחרים רק שיתקן וישגיח על מעשיו:

חורין הגבוהין שאין יד אדם מגעת שם וחורין הנמוכים פחות מג' טפחים אינם צריכין בדיקה (שו"ע סימן תל"ג ס"ד).

נראה הרמז, שאל יאמר האדם איך אוכל לבדוק כל החטאים ועוונות שאין אני זוכר את כולם. לזה אמר חורין הגבוהין שאין יד אדם מגעת שם, רצ"ל שאין זוכר אותם אין צריך בדיקה, אלא האדם צריך לבדוק ולשוב בתשובה על אותן עוונות שהוא זוכר. ואותם שאינו זוכר ממילא יהיו בטלים, כי הקב"ה אומר אילו היה זוכר עוונות הראשונים בוודאי היה מתחרט עליהם ושב בתשובה כמו שהוא מתחרט ושב על אותן שהוא זוכר:

מצה שהכסיפו פניו הוא חמץ (שו"ע סימן תנ"ט ס"ב).

וכתב המג"א (סק"ה) אבל העולם אין נזהרים בזה. נראה על דרך הרמז, שמרמז שיש אנשים שאומרים דברי חידודין לחבריהם ומלבינים פניהם ברבים ואזל סומקא ואתא חיורא. וזהו שהכסיפו פניו, זהו בוודאי חמץ גמור, רצ"ל עצת היצה"ר. ובוזה אין העולם נזהרים כי אומרים מצחק אני, ובודאי מי שרוצה להיות ירא שמים יהיה נזהר מזה החמץ ולבערו מכל וכל:

כלים שתשמישן בחמין יגעלו בחמין, בצונן ידיחו בצונן (שו"ע סימן תנ"א ס"ה) וכלי חרס אין לו תקנה אלא בשבירה (שו"ע סימן תנ"א סכ"ב).

נראה על דרך הרמז, שאף על פי שחוטאים אינם עושין העבירה בלב שלם ובנפש חפצה רק בעל כרחו יספר שבחו של עבירה מחמת תחבולת היצה"ר, אבל הוא באמת אינו רוצה כלל לעשות מה שהוא נגד רצונו הקדוש ית"ש. זה האדם הוא שתשמישו בצונן, רצ"ל שאינו בחמדה ותאוה רק כמי שכפאו, וזה האדם בודאי אין צריך סיגופים רק שיקבל עליו באמת שלא יעשה עוד עבירה אפילו אם היצה"ר מסיתו. וזה יגעלו בצונן, רצ"ל בלא סיגופים ובגודל חמימות הלב רק התשובה צריך להיות כמו שחטא. אבל מי שתשמישו בחמין, רצ"ל שמחמם את עצמו לדבר עבירה ועושה אותן בנפש חפיצה, זה צריך לעשות התשובה כמו כן בחמימות הלב, וכלי חרס כו', אין לו תקנה, רצ"ל אותם שהרבו לחטוא כמו הכלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם אין להם תקנה רק בשבירות לב ובמרירות על חטאיו שעבר נגד רצון הבורא יתברך ויתעלה, ובודאי קרוב ה' לנשברי לב ויקבל אותן:

ספר תפארת שלמה

מצות תאכל במקום קדוש בחצר אוהל מועד יאכלוה (ויקרא ו, ט).

כבר מבואר בפני' לרמז שיכין א"ע קודם פסח לקדש ולטהר א"ע להיות כלי מוכשר שיבא לתוכו המצה במקום קדוש ואז בחצר אוהל מועד יאכלוה. שיהי' המקום שהוא עתה פה כמו חצר אוהל מועד. וז"ש בתרגום יונתן בפי' יתרו בפי' (שמות יט, ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים. כי בשעת עשיית הקרבן פסח במצרים הי' העמוד ענן נושא אותם אל הר הבית לעשות שם הקרבן פסח ואח"כ הי' מחזירם למצרים ומשם יצאו למחרת הפסח. כמו כן עתה באכילת מצה בכוונה נכונה בקדושה ובטהרה נתקפל בחי' ארץ ישראל תחתיו ומקומו קדוש בבחי' חצר אוהל מועד. בזה יש לישיב הפסוק בפי' בא (שם יג, ה) דכתיב והי' כי יביאך אל הארץ כו' ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה דמשמע כי כל המצות הנוהגות בפסח הם דוקא בביאת הארץ. וזה תמוה הלא המה המצות התלויים בגוף וגם במדבר נצטוו על קרבן פסח. וגם עתה בגלות נוהג חיוב אכילת מצה. אך לפי הנ"ל ניחא. כי גם עתה יכול לבא לאותו בחי' ארץ ישראל במקום שהוא עומד עתה אם הוא אוכל בקדושה בהכנה הראוי'. וז"ש בעל הגדה בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא

ממצרים. כי ענין יצי"מ הוא כשאדם יוצא ממאסר היצר ונכנס להקדושה להיות דבוק בהבורא ב"ה אשר הוא מלא כל הארץ כבודו לכן ממילא גם המקום הזה הוא כמקום הקדוש. וז"ש ובמורא גדול זה גילוי שכינה. כאשר כבר בארנו מגודל קדושת לילה זאת אשר הש"י כביכול מתדבק עם כאו"א מבנ"י כמ"ש (שמות יא, ה) כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים. כי בכל חצות לילה הש"י נכנס בג"ע להשתעשע שם עם הצדיקים (זוהר ב לו, ב) כמ"ש בזוה"ק (ב, קצו, א) בפ' (אסתר ז, ח) והמלך שב מגינת הביתן אך בלילה זאת אינו נכנס לג"ע רק בתוך בנ"י העושים רצונו במצות הנהוגים בלילה זאת באכילת מצה וסיפור יציאת מצרים. וזהו שאמר ובמורא גדול זה גילוי שכינה:

א"י מצות תאכל במקום קדוש (ויקרא ו, ט).

הנראה לרמזו בזה גודל מעלות אכילת מצה שהוא דומה קצת לאכילת קדשים. כי הנה כל המצות הם נעשים בגופו של האדם מבחוץ. אך מצות אכילת מצה ואכילת קדשים הם נכנסים בגופו של האדם בפנים לכן נקראו קרבנות שמקרבת את האדם ברפואת הנפש בפנימיות כמ"ש (ויקרא א, יג) והקרב והכרעיים ירחץ במים. וז"ש (שמות כט, לג) ואכלו אותם אשר כופר בהם כי הם תועלת גדול לקדש את האדם בפנים כמ"ש (תהלים קג, א) וכל קרבי את שם קדשו כמ"ש חכז"ל (שבת מא, א) הסיקו בפנים כי נכנס בכל האיברים הפנימים לקדש ולטהר אותם. וגם ענין אכילת מצה הוא נקרא בזוה"ק (זוהר ב קפג, ב) מיכלא דאסוותא. כי הוא רפואת הנפש בפנים והוא ג"כ תועלת לאדם ע"י שמכין א"ע בהכנה דרבה בתשובה ומעש"ט שיהי' הגוף טהור ומוכן להכניס הקדושה בתוכו ע"י אכילת מצה. וז"ש מצות תאכל במקום קדוש בהכנה הראוי' אז בחצר אוהל מועד יאכלוה כמו אכילת קדשים בחצר אוהל מועד:

א"י מצות תאכל במקום קדוש כו'.

התורה מורה לנו דרך הישרה להכין את עצמו טרם יבא יום החג הקדוש לקיים מצות אכילת מצה יכין א"ע בתשובה שלימה על כל מעשיו הראשונים להתקדש ולהטהר כדי שיהי' כלי מוכשר ויהי' בקרבו קדוש להכניס המאכל של מצוה במקום קדוש ואז יזכה בשנה הבע"ל בחצר אוהל מועד יאכלוה בביאת הגואל ב"ב. וזה ענין תוספת שבת דכתי' (שמות טז, ה) והכינו את אשר יביאו. שיהי' כלי מוכשר לקבל קדושת שבת קודש הבא. וז"ש בפ' (שם יב, כא) משכו וקחו לכם כו' ודרשו רז"ל (תרגום יונתן בן עוזיאל) משכו ידיכם מע"ג. ר"ל כל התאוות ומעשים זרים שעשה עד כה. וכן הוא בכל המצות צריך להיות (תהלים לד, טו) סור מרע ואח"כ ועשה טוב תחלה יסור מהרע קודם שיעשה המצוה. וזהו וקחו לכם. שיהי' לבם ברשותם כי האדם בעודנו משוקע ומלוכלך בחטא אזי כל המצות המה הולכים לסט"א ח"ו כמ"ש במ"א (שם קיט, קלד) פדני מעושק אדם כו' כי נגזל ממנו כל השפעות ח"ו וזה (אבות ב, ז) קנה לעצמו קנה לו ד"ת לעצמו דייקא. כי האדם קונה את עצמו שיהיו

כל המעש"ט שלו ולא ישלטו בהם זרים. ואז עי"ז ירדו כל ההשפעות רק לכנ"י. וז"ש (תהלים כג, ה) תערוך לפני שלחן נגד צוררי כו'. ולזה הזמן גורם בימי הרצון בחודש ניסן להתפלל ג"כ על הפרנסה כמ"ש במ"א (ברכות לה, ב) מה שאמר רבא לתלמידיו לא תתחזון קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי כי היכי דלא לטרדן במזוניכי כולא שתא. דלכאו' תמוה כי תלמידיו של רבא לא היו מעובדי אדמה להיות להם טרדות בחדשים הללו בעסקים הללו. אך הרמו כי ביומי ניסן ותשרי עת לעשות לבקש ג"כ על הפרנסה שלא יהי' להם טרדות כל השנה כי באמת היא בושה גדולה שיהי' להאדם טרדות בזה ועל פת לחם יפשע גבר לבטל מתורה ועבודה:

ונחזור לעניננו שעיקר היא ההכנה קודם פסח על המצות הנוהגים בחג הקדוש. וזה הפי' (הגדה) יכול מראש חודש תלמוד לומר ביום ההוא, פי' שההכנה יכול להיות מראש חודש תלמוד לומר ביום ההוא. שילמוד את עצמו שיהי' יכול לומר ביום ההוא לספר יציאת מצרים וכל המצות הנוהגים בלילה זאת צריך הכנה על זה מר"ח כנ"ל:

להלן זמני התפילות בבית מדרשינו			
ליו"ט פסח תשע"ה			
מנחה ערב יו"ט: <u>650</u> .	שחרית <u>815</u> ברכות לפני התפילה ולאחריה יתקיים בע"ה סיום בכורים		יום ו' ערש"ק יו"ט א' פסח
מעריב ר"ת: <u>815</u> .	מנחה וס"ג: <u>650</u>	שחרית יו"ט: <u>900</u>	ש"ק ויו"ט ראשון של פסח
הדה"נ - <u>639</u> . מוצאי ש"ק ויו"ט א': - <u>740</u> . לר"ת <u>815</u> .			
מעריב <u>740</u> .	מנחה <u>655</u> .	שחרית <u>900</u> .	יום א' ב' ג' ד', ט"ז, - י"ט, ניסן
מנחה ערב יו"ט: <u>655</u> .	הדה"נ - <u>643</u> .	שחרית <u>900</u> .	יום ה' ערב שביעי של פסח
מנחה יו"ט וערש"ק <u>655</u> .	הדה"נ - <u>644</u> .	שחרית <u>900</u> .	יום ו' ערש"ק ויו"ט שביעי של פסח
מנחה וס"ג ונעילת החג: <u>655</u> .		שחרית: <u>900</u> .	ש"ק פרשת שמיני
מוצש"ק - <u>745</u> . לר"ת <u>820</u> .			